

Sasvári Péter¹ – Hajdú Noémi²

Az MTA IX. Osztály Állam- és Jogtudományi Bizottsága nemzetközi folyóiratlistájának tudományterületi, bibliometriai és használati elemzése³

Absztrakt

A tanulmány az MTA IX. Osztály Állam- és Jogtudományi Bizottsága (ÁJB) nemzetközi folyóiratlistájának tudományterületi, bibliometriai és használati jellemzőit vizsgálja. Az elemzés 1065 folyóiratra terjed ki, és az ÁJB-lista, a SCImago Journal Rank (SJR) 2025 adatbázis, valamint a Magyar Tudományos Művek Tára (MTMT) adataira épül. Az eredmények szerint a lista elsősorban jogi, közigazgatás-tudományi és politikatudományi folyóiratokra épül, miközben számos további társadalom-, gazdaság-, informatika- és egészségtudományi területet is lefed. Az ÁJB-besorolások és az SJR-kvartilisek között kimutatható kapcsolat áll fenn, ugyanakkor a két rendszer nem teljesen feleltethető meg egymásnak. Az MTMT adatok alapján a hazai publikációs aktivitás elsősorban az A és B kategóriás folyóiratokban koncentrálódik. Az eredmények arra utalnak, hogy a lista egyszerre érvényesíti a nemzetközi bibliometriai szempontokat és a tudományterület sajátos szakmai értékelési hagyományait.

Kulcsszavak: állam- és jogtudomány; folyóiratminősítés; bibliometria; MTMT

Abstract

This study examines the disciplinary structure, bibliometric characteristics, and domestic usage patterns of the international journal list maintained by the Committee of Political and Legal Sciences of Division IX of the Hungarian Academy of Sciences. The analysis covers 1,065 journals and is based on data from the committee's journal list, the SCImago Journal Rank (SJR) 2025 database, and the Hungarian Scientific Bibliography (MTMT). The results show that the list is primarily based on journals in law, public administration, and political science, while also including journals from related fields in social sciences, economics, information science, and health sciences. A relationship was identified between the committee's journal classifications and SJR quartile rankings; however, the two systems are not fully equivalent. MTMT data indicate that Hungarian publication activity is concentrated mainly in journals classified in categories A and B. The findings suggest that the journal list combines international bibliometric criteria with discipline-specific professional evaluation principles.

Keywords: political and legal sciences; journal ranking; bibliometrics; Hungarian Scientific Bibliography (MTMT)

¹ PhD habilitált egyetemi docens, Nemzeti Közszerzői Egyetem, Államtudományi és Nemzetközi Tanulmányok Kar, Kiberbiztonsági és e-Közigazgatási Tanszék és Miskolci Egyetem, Gépészmérnöki és Informatikai Kar, Informatikai Intézet

² PhD habilitált egyetemi docens, Miskolci Egyetem, Gazdaságtudományi Kar, Marketing és Turizmus Intézet

³ DOI: 10.59558/jesz.2026.1.60

I. Bevezetés

A tudományos teljesítmény értékelésében a folyóiratok minősítése meghatározó szerepet játszik. Az egyes tudományterületek gyakran saját folyóiratlistákat alkalmaznak annak érdekében, hogy a publikációs teljesítmény értékelése figyelembe vegye a tudományterület sajátosságait és publikációs kultúráját. Az állam- és jogtudomány területén Magyarországon ilyen szerepet tölt be a Magyar Tudományos Akadémia IX. Gazdaság- és Jogtudományok Osztályának Állam- és Jogtudományi Bizottsága (ÁJB) által összeállított nemzetközi folyóiratlista.

A lista kiemelt jelentőséggel bír a tudományos teljesítmény értékelésében, különösen az MTA doktora eljárások habitusvizsgálata során. Ennek ellenére mindeddig nem készült átfogó elemzés arról, hogy a lista milyen tudományterületi szerkezettel rendelkezik, milyen mértékben kapcsolódik a nemzetközi bibliometriai rendszerekhez, illetve hogyan jelenik meg a magyar kutatók publikációs gyakorlatában.

A tanulmány célja az ÁJB nemzetközi folyóiratlistájának tudományterületi, bibliometriai és használati elemzése. A vizsgálat a Scimago Journal Rank (SJR) adatbázis, valamint a Magyar Tudományos Művek Tára (MTMT) folyóirat statisztikai adatai alapján mutatja be a lista szerkezetét, nemzetközi beágyazottságát és hazai használatát.

A kutatás az alábbi kérdésekre keresi a választ:

- K1. Milyen tudományterületi, kiadói és földrajzi jellemzőkkel írható le az ÁJB nemzetközi folyóiratlistája?
- K2. Milyen kapcsolat figyelhető meg az ÁJB folyóirat-besorolásai és a Scimago Journal Rank (SJR) bibliometriai mutatói, illetve kvartilis besorolásai között?
- K3. Milyen mértékben használják a magyar kutatók az ÁJB listán szereplő folyóiratokat és hogyan alakul ezek hazai tudományos hatása az MTMT adatai alapján?

II. Elméleti háttér

A magyar tudományos minősítési rendszer legmagasabb tudományos elismerése a Magyar Tudományos Akadémia doktora (MTA doktora, DSc) cím, amely a PhD fokozatra épülő, posztdoktori szintű tudományos minősítésnek tekinthető. Az MTA doktora cím célja annak igazolása, hogy a pályázó a doktori fokozat megszerzését követően tudományterületét jelentős, eredeti kutatási eredményekkel gazdagította, valamint tudományos munkássága a hazai és nemzetközi tudományos közösség által elismertté vált.

Az MTA doktora cím odaítélésének feltételeit az Akadémia Alapszabálya, valamint az egyes tudományos osztályok által meghatározott követelményrendszerek szabályozzák.⁴ A pályázóknak rendelkezniük kell PhD- vagy azzal egyenértékű tudományos fokozattal, igazolniuk kell kiemelkedő tudományos teljesítményüket, továbbá doktori műben kell összefoglalniuk tudományos eredményeiket. A cím odaítéléséről több lépcsőből álló eljárás keretében az MTA Doktori Tanácsa dönt, amelynek központi eleme a tudományos habitusvizsgálat és a doktori mű nyilvános védelme.

A tudományos habitus értékelése során kiemelt szerepet kap a pályázó publikációs teljesítménye, amelynek megítélésében az egyes tudományos osztályok és bizottságok saját tudományterületi követelmény rendszereket alkalmaznak. A Gazdaság- és Jogtudományok Osztályán belül működő ÁJB ennek érdekében hazai és nemzetközi folyóiratlistát alakított ki,

⁴ Magyar Tudományos Akadémia: A Magyar Tudományos Akadémia doktora cím – általános információk. MTA Doktori Tanács, é. n.

amely az egyes folyóiratokat A, B, C és D kategóriákba sorolja.⁵ A lista fontos szerepet tölt be a tudományos teljesítmény értékelésében, mivel a habitusvizsgálat során külön figyelmet kapnak az ezen folyóiratokban megjelent publikációk. Ennek következtében a folyóiratlista összetétele és besorolási rendszere közvetlen hatással van a tudományos előmenetelre és a publikációs stratégiákra az állam- és jogtudomány területén.

Az állam- és jogtudomány, valamint a kapcsolódó társadalomtudományi területek kutatás értékelésében kiemelt szerepet játszanak a tudományterületre jellemző folyóiratlisták. E listák nem csupán a publikációs fórumok minőségének értékelését segítik, hanem támpontot nyújtanak az akadémiai előmenetel, a kutatási teljesítmény értékelése és a publikációs stratégia kialakítása során is.⁶⁷ A szakirodalom szerint az egyes tudományterületek saját folyóiratlistái hozzájárulnak a tudományterületi identitás fenntartásához, tükrözik az adott diszciplína kutatási prioritásait, valamint segítik a kutatókat a releváns publikációs fórumok azonosításában.⁸ Különösen a jogtudomány, a közigazgatás tudomány és más társadalomtudományi területek esetében fontosak az ilyen listák, mivel e tudományágak publikációs szerkezete és tudományos kommunikációja gyakran eltér a természettudományokban vagy az orvostudományokban megfigyelhető mintázatoktól.⁹¹⁰ Ennek következtében a tudományterületre jellemző folyóiratlisták a nemzetközi bibliometriai mutatók kiegészítő eszközeként szolgálnak a kutatási teljesítmény értékelésében.

Az állam- és jogtudomány hagyományosan a társadalomtudományok körébe sorolható tudományterület, amelynek központi témái az állam működése, a jogrendszer, a közhatalom gyakorlása, a közpolitikai folyamatok és a társadalmi szabályozás kérdései. Az elmúlt évtizedekben azonban a tudományterület kutatási tárgya és módszertani eszköztára jelentősen bővült. Ennek eredményeként a kortárs állam- és jogtudomány egyre szorosabb kapcsolatba került számos más tudományterülettel, ami jól tükrözi a modern kormányzási, szabályozási és társadalmi kihívások összetettségét.^{11,12}

A nemzetközi tudományos adatbázisok osztályozási rendszerei egyértelműen visszatükrözik ezt a multidiszciplináris jelleget. A tudományterület klasszikus magját továbbra is a jog, a közigazgatás-tudomány, a politikatudomány és nemzetközi kapcsolatok, a szociológia és politikatudomány, valamint a történelem alkotja. E területek a jogi normák, intézmények, politikai rendszerek, kormányzási struktúrák és társadalmi folyamatok vizsgálatára épülnek. A jogtudomány ugyanakkor egyre nagyobb mértékben integrálja más tudományterületek megközelítéseit is. A jog és nyelvészet, a jog és antropológia, valamint a pszichológiai és

⁵ Magyar Tudományos Akadémia Gazdaság- és Jogtudományok Osztálya: Az MTA Gazdaság- és Jogtudományok Osztályának doktori követelményrendszere. Magyar Tudományos Akadémia, é. n.

⁶ Aubele, Joseph – Perruso, Carol: Toward a sustainable method for core journal lists: A test case using journals in social work. In *The Serials Librarian*, 2017, 73. évf., 2. szám, pp. 89–106.

⁷ Aubele, Joseph – Gardner, Gabriel J.: Criminal justice and criminology at the core: Using a sustainable method for constructing a core journal list. In *The Serials Librarian*, 2021, 81. évf., 3–4. szám, pp. 223–238.

⁸ Hassel, Holly – Reynolds, Mark – Sommers, Jeff – Tinberg, Howard: Editorial perspectives on teaching English in the two-year college: The shaping of a profession. In *College English*, 2019, 81. évf., 4. szám, pp. 314–338.

⁹ Tomar, Sarika – Gupta, Shikha – Wadhwa, Sakshi – Gupta, Samarth – Raj, Rishav: Bibliometric study of journals in public administration. In *Croatian and Comparative Public Administration*, 2025, 25. évf., 2. szám, pp. 337–368.

¹⁰ Tang, Li – Li, Zhaopeng – Liu, Hongxu – Jing, Yijia: Appraising the philosophical influences on modern public administration research. In *Public Policy and Administration*, 2025, 40. évf., 3. szám, pp. 513–531.

¹¹ Siems, Mathias M.: The taxonomy of interdisciplinary legal research: Finding the way out of the desert. In *Journal of Commonwealth Law and Legal Education*, 2009, 7. évf., 1. szám, pp. 5–17.

¹² Grey, Alexandra – Smith-Khan, Laura: Bringing linguistic research into legal scholarship and practice. In *Alternative Law Journal*, 2021, 46. évf., 1. szám, pp. 64–70.

társadalomtudományi alapú jogkutatások megjelenése jól mutatja a tudományterület határainak kitérülését.^{13,14,15}

A modern állam működésének elemzése jelentős mértékben támaszkodik a közgazdaságtan, a pénzügyek és a menedzsment eredményeire is. A közpolitikai elemzések, a szabályozás-gazdaságtan, a közpénzügyek, a közszolgáltatások irányítása és a közigazgatási reformok kutatása szoros kapcsolatot teremt az állam- és jogtudomány, valamint a közgazdaságtan, az ökonometria, a stratégiai menedzsment és a szervezéstudomány között. Ennek megfelelően számos, az állam- és jogtudomány számára releváns folyóirat ezen tudományterületek kategóriáiban is megjelenik.

A társadalmi folyamatok vizsgálata szintén meghatározó szerepet játszik a tudományterületen. A demográfia, az antropológia, a genderkutatás, a szociálpszichológia, a kommunikáció tudomány, a fejlődéskutatás és a szociális munka olyan kutatási területek, amelyek közvetlenül kapcsolódnak a jog és a kormányzás társadalmi beágyazottságának vizsgálatához. A jogkövető magatartás, a politikai részvétel, a társadalmi egyenlőtlenségek, a legitimáció és a közbizalom kutatása különösen erős kapcsolatot alakított ki e tudományterületek között.

A technológiai fejlődés új kutatási irányokat nyitott meg az állam- és jogtudomány számára. A digitális közigazgatás, az elektronikus kormányzás, az adatvédelem, a kiberbiztonság és a mesterséges intelligencia szabályozása olyan témák, amelyek a jogtudományt egyre szorosabban kapcsolják az informatikai tudományokhoz. Ennek eredményeként a számítástechnikai alkalmazások, az információs rendszerek, a számítógépes hálózatok és kommunikáció, a szoftvertechnológia, valamint a mesterséges intelligencia területei is megjelentek az állam- és jogtudomány releváns kutatási környezetében.

Hasonló folyamat figyelhető meg a környezetvédelmi és fenntarthatósági kérdések esetében. A klímaváltozás, az energiaátmenet, a környezeti szabályozás és a fenntartható fejlődés problémái egyre nagyobb szerepet kapnak a jogi és közpolitikai kutatásokban. Ennek következtében az állam- és jogtudomány kapcsolódási pontokat alakított ki a környezettudományokkal, a megújuló energiával, a természet- és tájvédelemmel, valamint a vízgazdálkodási kutatásokkal is.

Az egészségügyi szabályozás, a bioetika, az igazságügyi orvostan és a közegészségügy kutatásai tovább erősítik a tudományterület multidiszciplináris jellegét. Az egészségpolitika, a népegészségügy, a patológia és igazságügyi orvostan, valamint az egészségügyi szabályozással kapcsolatos kutatások jól példázzák, hogy a jogi és kormányzási kérdések számos esetben közvetlenül kapcsolódnak az egészségtudományhoz és az orvostudományhoz.

Mindezek alapján az állam- és jogtudomány napjainkban már nem tekinthető kizárólag jogi vagy politikatudományi diszciplínának. A nemzetközi tudományos publikációs rendszerek és folyóirat osztályozások azt mutatják, hogy a tudományterület a társadalomtudományok széles körére épül. Miközben egyre intenzívebben integrálja az informatikai, környezettudományi, egészségtudományi és menedzsmentkutatási eredményeket is. Ennek következtében az állam- és jogtudományi kutatások értékelése során a releváns publikációs fórumok vizsgálata szükségszerűen túlmutat a szűken értelmezett jogtudományi folyóiratok

¹³ Ledvinka, Tomáš: Law and anthropology: Distinction that does not dissolve. In Český Lid, 2020, 107. évf., 1. szám, pp. 3–21.

¹⁴ Grey – Smith-Khan: i. m.

¹⁵ Freiberg, Arie: Psychiatry, psychology and non-adversarial justice: From integration to transformation. In Psychiatry, Psychology and Law, 2011, 18. évf., 2. szám, pp. 297–314.

körén és figyelembe kell vennie a tudományterület multidiszciplináris publikációs szerkezetét is.^{16,17,18}

III. Módszertan

A vizsgálat tárgyát az ÁJB nemzetközi folyóiratlistája képezte, amely összesen 1065 folyóiratot tartalmazott. A folyóiratok tudományterületi, bibliometriai és hazai használati jellemzőinek elemzéséhez három adatforrást használtunk fel:

- az ÁJB nemzetközi folyóiratlistáját,
- a SCImago Journal & Country Rank (SJR) 2025 adatbázist,¹⁹
- valamint a Magyar Tudományos Művek Tárának (MTMT) folyóirat statisztikai adatait.

A folyóiratokhoz rendelt SJR-mutatókat, kvartilis besorolásokat, kiadói adatokat és az országra vonatkozó információkat a SCImago adatbázisból gyűjtöttük össze. A hazai publikációs aktivitásra és tudományos hatásra vonatkozó adatokat az MTMT folyóirat statisztikáiból nyertük.

A folyóiratok magyarországi használatának és tudományos hatásának vizsgálata során négy MTMT-indikátort vettünk figyelembe:

1. a közlemény- és idéző statisztikát,
2. az MTMT-ben regisztrált szerzők közleményeinek számát,
3. a hivatkozott közlemények számát, valamint
4. a folyóiratok MTMT-ben mért idézettségét.

A jelen tanulmányban az „MTMT-ben regisztrált szerzők közleményei” mutatót a folyóiratok hazai publikációs használatának közelítő mérőszámaként, míg a „folyóirat idézettsége az MTMT-ben” mutatót a folyóiratok hazai tudományos hatásának indikátoraként alkalmaztuk.

Az elemzés során leíró statisztikai módszereket használtunk. Meghatároztuk az egyes kategóriákba tartozó folyóiratok számát, a tudományterületi kategóriák gyakoriságát, a kiadók és kiadó országok megoszlását, valamint az SJR értékek minimum-, maximum-, átlag- és medián értékeit. Vizsgáltuk továbbá az ÁJB besorolások és az SJR Best Quartile kategóriák közötti megfelelést, valamint az MTMT-ben megjelenő publikációs aktivitás és idézettség eloszlását az egyes folyóirat kategóriák szerint.

A kutatásnak ugyanakkor több korlátja is van. Egyrészt az MTMT adatbázisa elsősorban a magyar kutatók publikációs és idézettségi adatait tartalmazza, ezért az eredmények nem a folyóiratok teljes nemzetközi hatását, hanem azok hazai láthatóságát és használatát tükrözik. Másrészt az MTMT-ben nyilvántartott adatok teljessége és pontossága intézményi és szerzői adatfeltöltési gyakorlatoktól is függhet. Harmadrészt az SJR-besorolások és kvartilisek időben változhatnak, így az elemzés a 2025. évi állapotot rögzíti. További korlátot jelent, hogy a folyóiratok tudományterületi besorolása többes kategorizálásra épül, ezért egy folyóirat több tudományterülethez is kapcsolódhat. Végül az elemzés nem vizsgálta a folyóiratokban megjelent közlemények tartalmi jellemzőit, kizárólag a folyóiratszintű bibliometriai és használati mutatókra koncentrált.

¹⁶ Siems: i.m.

¹⁷ Zorn, Christopher: Empirical legal studies. In Wright, James D. (ed.): International Encyclopedia of the Social & Behavioral Sciences. 2. kiadás, Elsevier, Oxford, 2015, pp. 554–557.

¹⁸ Christián László – Háló Gergő – Demeter Márton: Twenty years of law journal publishing: A comparative analysis of international publication trends. In Publishing Research Quarterly, 2022, 38. évf., 1. szám, pp. 1–17.

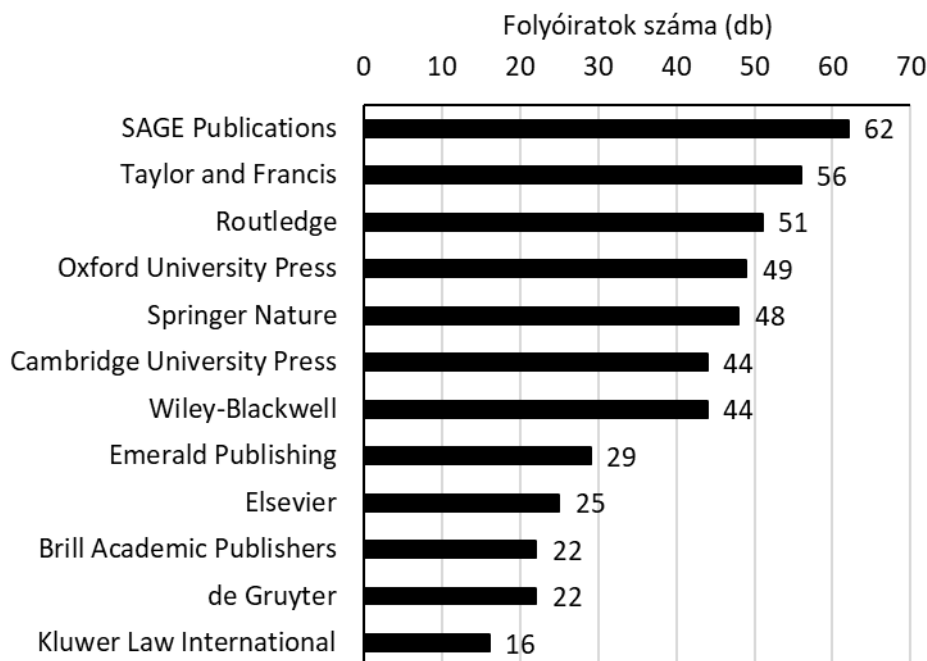
¹⁹ SCImago Research Group: SCImago Journal & Country Rank. 2025.

IV. Eredmények

A vizsgált nemzetközi folyóiratlista összesen 1065 folyóiratot tartalmazott. A folyóiratok az ÁJB által meghatározott A, B, C és D kategóriákba kerültek besorolásra.

A Scimago Journal Rank (SJR) 2025 adatbázis alapján a folyóiratok többsége rendelkezett kvartilis besorolással. A listán szereplő folyóiratok közül 133 folyóirat (12,5%) nem rendelkezett SJR Best Quartile besorolással, míg 932 folyóirat (87,5%) valamely kvartilis kategóriába (Q1-Q4, és -) volt sorolható.

A Scimago Journal Rank 2025 adatbázisban szereplő 932 folyóirat kiadói háttérének vizsgálata jelentős koncentrációt mutatott (1. ábra). A legtöbb folyóirat a SAGE Publications kiadásában jelent meg (62 folyóirat), amelyet a Taylor and Francis (56 folyóirat), a Routledge (51 folyóirat), az Oxford University Press (49 folyóirat) és a Springer Nature (48 folyóirat) követett. A vezető kiadók között szerepelt továbbá a Cambridge University Press és a Wiley-Blackwell, amelyek egyaránt 44-44 folyóirattal voltak jelen a mintában.

1. ábra: A leggyakoribb kiadók részesedése az SJR kvartilissel rendelkező folyóiratok körében (N = 932) Forrás: Saját szerkesztés a Scimagojr adatai alapján történt

A közepes méretű kiadók közül az Emerald Publishing 29, az Elsevier 25, míg a Brill Academic Publishers és a de Gruyter egyaránt 22 folyóirattal képviseltette magát. A vizsgált folyóiratok között a Kluwer Law International 16 folyóirattal szerepelt.

A legnagyobb tizenkét kiadó összesen 468 folyóiratot adott ki, ami az SJR kvartilissel rendelkező folyóiratok 50,2%-ának felel meg. A fennmaradó 464 folyóirat 350-nél több további kiadó között oszlott meg. A kiadói szerkezetet ezért a néhány nagy nemzetközi tudományos kiadó magas részesedése, valamint a nagyszámú kisebb egyetemi, szakmai és tudományos szervezet által működtetett kiadó együttes jelenléte jellemezte.

A kvartilis besorolással rendelkező folyóiratok összesen 50 különböző ország kiadóihoz kapcsolódott. A folyóiratok földrajzi megoszlása jelentős koncentrációt mutatott. A legtöbb folyóiratot az Egyesült Királyságban működő kiadók adták ki (317 folyóirat), amelyek a teljes állomány több mint egyharmadát (34,0%) képviselték. A második helyen az Egyesült Államok állt 205 folyóirattal (22,0%). A két ország együttesen 522 folyóiratot adott ki, ami a vizsgált állomány 56,1%-ának felel meg.

Az angolszász országokat Hollandia követte 80 folyóirattal (8,6%), majd Németország 47, Spanyolország 40 és Olaszország 35 folyóirattal. A nyugat-európai országok mellett jelentősebb kibocsátóként jelent meg Brazília (23 folyóirat), Lengyelország (14 folyóirat), valamint Ausztrália (13 folyóirat). Kanada, Chile és Svájc egyaránt 11-11 folyóirattal szerepelt a mintában, míg Csehország 10 folyóirattal képviseltette magát.

A további országok részesedése ennél lényegesen alacsonyabb volt. Kolumbia, Mexikó és Oroszország egyaránt 9-9 folyóirattal, Franciaország 8, Ukrajna 7, Szlovénia 6 folyóirattal szerepelt. A fennmaradó országok többsége öt vagy annál kevesebb folyóirattal volt jelen a listán.

Regionális bontásban a folyóiratok döntő többsége európai és észak-amerikai kiadókhoz kapcsolódott. Az európai országokhoz köthető folyóiratok száma meghaladta a teljes állomány kétharmadát, míg az észak-amerikai kiadók további jelentős részesedést képviseltek. Latin-Amerika elsősorban Brazília, Chile, Kolumbia és Mexikó révén volt jelen a mintában, míg Ázsia, Afrika és Óceánia országai kisebb számban szerepeltek a folyóiratlistán.

A Scimago Journal Rank (SJR) olyan folyóirat hatásmutató, amely a folyóiratok tudományos presztízsét a kapott hivatkozások száma és a hivatkozó folyóiratok minősége alapján egyaránt figyelembe veszi. Az SJR értékek kategóriánkénti leíró statisztikáit az 1. táblázat mutatja be.

1. táblázat: Az SJR értékek leíró statisztikái az MTA ÁJB folyóirat kategóriái szerint

Értékelés	Előfordulás (db)	Minimum	Maximum	Átlag	Medián
A	266	0,101	9,595	0,994	0,810
B	244	0,100	1,413	0,453	0,383
C	222	0,101	1,559	0,270	0,221
D	200	0,000	1,244	0,185	0,151

Forrás: Saját szerkesztés az MTA és a MTMT adatai alapján történt

A kvartilis besorolással rendelkező folyóiratok közül 266 tartozott az A, 244 a B, 222 a C és 200 a D kategóriába. Az A kategóriába sorolt folyóiratok esetében az SJR értékek 0,101 és 9,595 között változtak, az átlagos érték 0,994, a medián pedig 0,810 volt. A B kategóriában a minimum 0,100, a maximum 1,413, az átlag 0,453, míg a medián 0,383 értéket vett fel. A C kategóriába sorolt folyóiratok SJR értékei 0,101 és 1,559 között mozogtak, átlaguk 0,270, mediánjuk pedig 0,221 volt. A D kategóriában a legalacsonyabb SJR érték 0,000, a legmagasabb 1,244, az átlag 0,185, a medián pedig 0,151 volt.

Az átlagos SJR érték az A kategóriában volt a legmagasabb, amelyet a B, a C és a D kategória követett. Hasonló sorrend figyelhető meg a medián értékek esetében is. Az A kategória átlagos SJR értéke több mint kétszerese volt a B kategória átlagának, közel négyszerese a C kategóriáénak és több mint ötszöröse a D kategóriában mért értéknek. A mediánok alapján ugyancsak fokozatos csökkenés figyelhető meg az A kategóriától a D kategória felé.

A minimum és maximum értékek alapján valamennyi kategóriában jelentős különbségek mutatkoztak a folyóiratok között. A legnagyobb értéktartomány az A kategóriában volt megfigyelhető, ahol a legmagasabb SJR érték (9,595) lényegesen meghaladta a többi kategóriában mért maximum értékeket. A B, C és D kategóriákban a legmagasabb SJR értékek rendre 1,413, 1,559 és 1,244 voltak.

Az SJR Best Quartile besorolás az SJR mutatón alapuló relatív rangsorolást fejezi ki. Míg az SJR egy folyóirat presztízsét mérő folytonos mutató, addig a kvartilis besorolás (Q1-Q4) az adott tudományterületen elfoglalt helyét jelzi, ahol a Q1 a legmagasabb, a Q4 pedig a legalacsonyabb negyedre reprezentálja.

A folyóiratok MTA kategóriái és a Scimago Journal Rank 2025 adatbázis Best Quartile besorolásai közötti kapcsolatot a 2. táblázat mutatja be. A kvartilissel rendelkező 931 folyóirat közül 475 esetben (51,0%) egyezett meg az MTA besorolás a Q1=A, Q2=B, Q3=C és Q4=D megfeleltetéssel. Az egyezések döntő része az A kategóriában koncentrálódott, ahol a 266 kvartilissel rendelkező folyóirat közül 211 (79,3%) Q1-es besorolású volt. A B kategóriában a 244 folyóiratból 109 (44,7%) tartozott a Q2 kategóriába, míg a C kategóriában a 222 folyóiratból 77 (34,7%) volt Q3-as besorolású. A D kategóriában 200 kvartilissel rendelkező folyóirat szerepelt, amelyek közül 78 (39,0%) rendelkezett Q4-es minősítéssel.

2. táblázat: Az MTA ÁJB folyóirat-besorolásainak és az SJR Best Quartile kategóriáknak az együttes megoszlása

Értékelés/ Legjobb kvartilis	Q1	Q2	Q3	Q4	-	N.A.	Végösszeg
A	211	38	9	8		33	299
B	96	109	25	14		35	279
C	22	80	77	43		20	242
D	9	30	82	78	1	45	245
Végösszeg	338	257	193	143	1	133	1065

Forrás: Saját szerkesztés az MTA és a MTMT adatai alapján történt

A kvartilisek felől vizsgálva a besorolásokat szintén eltérő mintázat figyelhető meg. A Q1-es folyóiratok 62,4%-a (211 folyóirat) került A kategóriába, míg 28,4%-uk (96 folyóirat) B kategóriás besorolást kapott. A Q2-es folyóiratok esetében a leggyakoribb besorolás a B kategória volt (42,4%), ugyanakkor jelentős arányban fordultak elő C kategóriás (31,1%) és A kategóriás (14,8%) folyóiratok is. A Q3-as folyóiratok 42,5%-a D kategóriába, 39,9%-a C kategóriába, míg 13,0%-a B kategóriába került. A Q4-es folyóiratok több mint fele (54,5%) D kategóriás besorolást kapott, ugyanakkor 30,1%-uk C kategóriában szerepelt.

A 2. táblázat adatai alapján az MTA besorolások és az SJR kvartilisek között részleges megfelelés figyelhető meg. A legnagyobb egyezés az A kategória és a Q1-es folyóiratok között mutatható ki, míg a B, C és D kategóriák esetében a folyóiratok több kvartilis között oszlanak meg. Ez a mintázat a teljes mintában 51,0%-os egyezési arányt eredményezett.

A folyóiratok tudományterületi kategóriák szerinti részletes megoszlását az M1. melléklet tartalmazza. A vizsgált 1065 folyóirat összesen 118 Scimago Journal Rank tudományterületi kategóriába sorolható. A kategóriák gyakorisági eloszlása alapján a lista egyértelműen az állam- és jogtudomány klasszikus társadalomtudományi területeire épül.

A legnagyobb gyakorisággal a Jog kategória fordult elő, amely összesen 758 folyóirathoz kapcsolódott. Ezt követte a Szociológia és politikatudomány (236 folyóirat), a Közigazgatás tudomány (168 folyóirat), valamint a Politikatudomány és nemzetközi kapcsolatok kategória (128 folyóirat). A Történelem kategóriába 50 folyóirat tartozott. Az állam- és jogtudomány hagyományos magterületeihez kapcsolódó öt tudományterület együttesen a lista legjelentősebb részét alkotta.

Az állam működésének gazdasági és szervezeti aspektusaihoz kapcsolódó tudományterületek szintén jelentős számban jelentek meg a listán. A Menedzsment, monitoring, politika és jog kategóriában 44, a Közgazdaságtan és ökonometria kategóriában 43, a Közgazdaságtan, ökonometria és pénzügyek (egyéb) kategóriában 41, míg a Stratégia és menedzsment területen 27 folyóirat szerepelt. A Pénzügyek kategória további 26 folyóiratot foglalt magában.

A társadalomtudományi kapcsolódási pontok szintén jól azonosíthatók. A Társadalomtudományok (egyéb) kategóriában 39, a Földrajz, terület- és településfejlesztés

területén 34, a Neveléstudomány kategóriában 30, a Kultúratudomány, a Filozófia és az Antropológia területén pedig 12-28 folyóirat jelent meg. Emellett a Kommunikációtudomány, a Genderkutatás, a Demográfia, a Szociálpszichológia és a Fejlődéskutatás kategóriái is jelen voltak a folyóiratlistán.

A közigazgatás és a közpolitika interdiszciplináris jellegét tükrözi az egészségügyi, biztonsági és szervezeti kutatások megjelenése is. A Patológia és igazságügyi orvostan kategóriában 34, az Egészségügy (társadalomtudományi megközelítés) területén 23, a Biztonságkutatás kategóriában 24, míg az Egészségpolitika területén 11 folyóirat szerepelt. A Szervezeti magatartás és humánerőforrás menedzsment kategória további 17 folyóiratot foglalt magában.

A technológiai fejlődéshez kapcsolódó tudományterületek kisebb, de jól azonosítható jelenléttel rendelkeztek. A Számítástechnikai alkalmazások kategóriában 16, a Számítógépes hálózatok és kommunikáció területén 9, az Információs rendszerekhez kapcsolódó kategóriákban összesen 12, míg a Mesterséges intelligencia kategóriában 2 folyóirat szerepelt.

A környezeti és fenntarthatósági kérdésekhez kapcsolódó tudományterületek szintén megjelentek a listán, bár lényegesen kisebb számban. A Környezettudomány (egyéb) kategóriában 10, a Megújuló energia, fenntarthatóság és környezet területén 4, az Ökológia kategóriában 3, míg a Természet- és tájvédelem kategóriában 2 folyóirat szerepelt.

Az M1. melléklet adatai alapján a nemzetközi folyóiratlista elsődlegesen a jogtudományi, közigazgatás-tudományi, politikatudományi és szociológiai kutatások publikációs fórumaira épül, ugyanakkor számos további társadalomtudományi, gazdaságtudományi, egészségtudományi, informatikai és környezettudományi kategóriát is magában foglal.

A nemzetközi folyóiratlista elemzésének következő lépéseként a folyóiratok MTMT-ben megjelenő használatát és tudományos hatását vizsgáltuk. Ennek érdekében négy, az MTMT folyóiratstatisztikáiban szereplő mutatót használtunk fel: a közlemény- és idéző statisztikát, az MTMT-ben regisztrált szerzők közleményeinek számát, a hivatkozott közlemények számát, valamint a folyóiratok MTMT-ben mért idézettségét.

Elsőként azt vizsgáltuk, hogy a folyóiratok milyen mértékben jelennek meg az MTMT rendszerében. A 3. táblázat a nulla értékkel rendelkező folyóiratok számát mutatja az egyes mutatók esetében.

3. táblázat: A nulla értékkel rendelkező folyóiratok száma az MTMT mutatói szerint

Sor-szám	Mutató	Nulla értékű folyóiratok száma (db)	Arány (%) (N=1065-höz viszonyítva)
1	Közlemény és idéző statisztika	71	7%
2	Az MTMT-ben regisztrált szerzők közleményei	508	48%
3	Hivatkozott közlemények száma	599	56%
4	A folyóirat idézettsége az MTMT-ben	599	56%

Forrás: Saját szerkesztés az MTA és a MTMT adatai alapján történt

A folyóiratok MTMT-ben való megjelenésének vizsgálata azt mutatta, hogy a lista jelentős része csak korlátozott mértékben kapcsolódik a hazai publikációs és idézettségi gyakorlathoz. A 3. táblázat alapján a 1065 folyóirat közül 71 (6,7%) esetében sem közlemény-, sem idéző statisztikai adat nem volt elérhető az MTMT-ben. Ennél jóval magasabb volt azoknak a folyóiratoknak az aránya, amelyekben az MTMT-ben regisztrált szerzők nem publikáltak közleményt. Ilyen folyóiratból 508 szerepelt a listán, ami az állomány 47,7%-át jelentette. A hivatkozott közlemények száma és a folyóirat MTMT-ben mért idézettsége alapján

egyenként 599 folyóirat (56,2%) rendelkezett nulla értékkel. Ez azt jelenti, hogy a folyóiratok több mint fele esetében sem idézett közlemény, sem MTMT-ben nyilvántartott idézettség nem volt kimutatható.

Az MTMT-ben regisztrált szerzők közleményeinek kategóriánkénti megoszlását a 4. táblázat mutatja be. A teljes mintában az átlagos közleményszám 4,469 volt, miközben a medián értéke mindössze 1-et tett ki. Ez arra utal, hogy a folyóiratok jelentős része kevés magyar szerzős közleménnyel rendelkezik, miközben néhány folyóirat kiemelkedően magas publikációs számot mutat.

4. táblázat: Az MTMT-ben regisztrált szerzők közleményeinek leíró statisztikái az MTA ÁJB folyóirat kategóriái szerint

Értékelés	Folyóiratok előfordulás (db)	Cikkek száma folyóiratonként (db)			
		Minimum	Maximum	Átlag	Medián
A	299	0	240	5,298	1
B	279	0	253	5,839	1
C	242	0	109	3,240	0
D	245	0	172	3,114	0
Összesen	1065	0	253	4,469	1

Forrás: Saját szerkesztés az MTA és a MTMT adatai alapján történt

Az MTA ÁJB folyóirat kategóriái között különbségek figyelhetők meg. A legmagasabb átlagos közleményszám a B kategóriában jelentkezett (5,839), amelyet az A kategória követett 5,298-as átlaggal. A C és D kategóriák esetében az átlagos értékek alacsonyabbak voltak, rendre 3,240 és 3,114 közleménnyel. A medián az A és B kategóriában egyaránt 1 volt, míg a C és D kategóriákban 0 értéket vett fel. Ez azt jelenti, hogy a C és D kategóriába tartozó folyóiratok legalább felében egyetlen MTMT-ben regisztrált szerző közleménye sem szerepelt. A legmagasabb publikációs szám a B kategóriában fordult elő, ahol egy folyóirat esetében 253 közlemény volt nyilvántartva, míg az A kategóriában a maximum érték 240 volt.

Az SJR Best Quartile kategóriák szerinti vizsgálat eredményeit az 5. táblázat foglalja össze. A kvartilissel rendelkező folyóiratok közül a Q1 és Q2 kategóriák mutatták a legmagasabb átlagos közleményszámot, rendre 4,204 és 4,047 értékkel. A Q3 és Q4 folyóiratok esetében az átlagos közleményszám ennél alacsonyabb volt, 2,813, illetve 2,762. Mindkét kategóriában a medián értéke 0 volt, ami arra utal, hogy a folyóiratok több mint fele nem tartalmazott MTMT-ben regisztrált szerző által publikált közleményt.

5. táblázat: Az MTMT-ben regisztrált szerzők közleményeinek leíró statisztikái az SJR Best Quartile kategóriák szerint

SJR Best Quartile	Folyóiratok előfordulás (db)	Cikkek száma folyóiratonként (db)			
		Minimum	Maximum	Átlag	Medián
Q1	338	0	253	4,204	1
Q2	257	0	240	4,047	1
Q3	193	0	52	2,813	0
Q4	143	0	75	2,762	0
N.A.	133	0	172	10,233	1
–	1	0	0	0,000	0
Összesen	1065	0	253	4,469	1

Forrás: Saját szerkesztés az MTA és a MTMT adatai alapján történt

A kvartilis besorolással nem rendelkező (N.A.) folyóiratok ugyanakkor eltérő mintázatot mutattak. Ebben a csoportban az átlagos közleményszám 10,233 volt, amely több

mint kétszerese a Q1 és Q2 kategóriákban mért értékeknek. A medián ugyanakkor itt is csupán 1 volt, ami jelentős belső különbségekre utal a folyóiratok között. A legmagasabb közleményszámot a Q1 kategóriában találjuk (253 közlemény), míg a kvartilis nélküli folyóiratok esetében a maximumérték 172 volt.

Az eredmények alapján az MTMT-ben regisztrált szerzők publikációs aktivitása nem kizárólag a magasabb nemzetközi presztízsű folyóiratokhoz kapcsolódik. A kvartilis besorolással nem rendelkező folyóiratok csoportja az átlagos közleményszám alapján jelentős szerepet tölt be a magyar kutatók publikációs gyakorlatában, miközben a Q3 és Q4 kategóriákban szereplő folyóiratok használata mérsékeltebbnek mutatkozott.

A folyóiratokban megjelent, MTMT-ben regisztrált szerzők által jegyzett cikkek számának részletes megoszlását a 6. táblázat mutatja be.

6. táblázat: Az MTMT-ben regisztrált szerzők cikkeinek összesített száma és a cikkel rendelkező folyóiratok száma az MTA ÁJB kategóriái és az SJR Best Quartile besorolások szerint

SJR Best Quartile/ Értékelés	Cikkek száma (cikkel rendelkező folyóiratok száma)						
	Q1	Q2	Q3	Q4	-	N.A.	Végösszeg
A	792 (128)	344 (21)	55 (7)	168 (7)		225 (26)	1 584 (189)
B	542 (47)	393 (60)	134 (14)	19 (6)		541 (25)	1 629 (152)
C	39 (13)	233 (36)	162 (31)	158 (21)		192 (12)	784 (113)
D	48 (4)	70 (16)	192 (38)	50 (23)	0 (0)	403 (22)	763 (103)
Végösszeg	1 421 (192)	1 040 (133)	543 (90)	395 (57)	0 (0)	1 361 (85)	4 760 (557)

Megjegyzés: A zárójelben szereplő értékek azon folyóiratok számát jelölik, amelyekben legalább egy, MTMT-ben regisztrált szerző által jegyzett cikk jelent meg. Forrás: Saját szerkesztés a Scimagojr, az MTA és a MTMT adatai alapján történt

A vizsgált 1065 folyóiratban összesen 4760 cikk jelent meg, amelyek 557 folyóirathoz kapcsolódtak. A cikkek közel egyharmada (1421 cikk; 29,9%) Q1-es folyóiratokban jelent meg, míg a Q2 kategóriába tartozó folyóiratok további 1040 cikket (21,8%) tartalmaztak. A kvartilis besorolással nem rendelkező (N.A.) folyóiratokban 1361 cikk (28,6%) jelent meg, amely megközelítette a Q1-es folyóiratokban regisztrált cikkek számát.

Az MTA ÁJB kategóriái közül a legtöbb cikk a B kategóriába sorolt folyóiratokban jelent meg (1629 cikk), amelyet az A kategória követett 1584 cikkel. A C és D kategóriákban ennél lényegesen kevesebb cikk szerepelt, rendre 784 és 763. A cikkel rendelkező folyóiratok száma ugyanakkor az A kategóriában volt a legmagasabb (189 folyóirat), amelyet a B kategória követett 152 folyóirattal.

A Q1-es folyóiratokon belül az A kategória dominált. Az itt megjelent 1421 cikkből 792 cikk (55,7%) A kategóriás folyóiratokban jelent meg. Ugyanebben a kategóriában további 542 cikk kapcsolódott B kategóriás folyóiratokhoz, míg a C és D kategóriák részesedése lényegesen alacsonyabb volt. A Q2-es folyóiratok esetében a cikkek száma kiegyenlítettebben oszlott meg az A és B kategóriák között. Az A kategóriában 344, a B kategóriában 393 cikk szerepelt. A Q3 és Q4 kategóriákban a cikkek döntő része a C és D kategóriás folyóiratokhoz kapcsolódott.

A cikkek számának és a cikkel rendelkező folyóiratok számának együttes vizsgálata lehetővé teszi az egy aktív folyóiraatra jutó cikkek átlagos számának becslését. Az A kategóriába sorolt Q1-es folyóiratok esetében a 792 cikk 128 folyóirat között oszlott meg, ami átlagosan 6,2 cikket jelentett folyóiraatonként. A B kategóriába sorolt Q1-es folyóiratoknál ugyanez az érték 11,5 cikk volt folyóiraatonként (542 cikk 47 folyóiratban). A Q2 kategóriában a B besorolású folyóiratok átlagosan 6,6 cikket tartalmaztak, míg az A kategóriában ez az érték 16,4 volt.

A kvartilis besorolással nem rendelkező folyóiratok esetében a koncentráció több kategóriában is magasabbnak bizonyult. Az N.A. kategóriába tartozó B besorolású folyóiratokban 541 cikk jelent meg 25 folyóiratban, ami átlagosan 21,6 cikket jelentett folyóiratonként. Hasonlóan magas érték figyelhető meg a D kategóriában is, ahol 403 cikk 22 folyóirat között oszlott meg, ami 18,3 cikket jelentett folyóiratonként. Ezzel szemben az A kategóriájú N.A. folyóiratok esetében 225 cikk 26 folyóiratban jelent meg, ami átlagosan 8,7 cikket eredményezett folyóiratonként.

A 6. táblázat adatai alapján a cikkek megoszlása nem csupán az MTA-besorolások és az SJR kvartilisek között mutat eltéréseket, hanem a publikációk folyóiratok közötti koncentrációja tekintetében is. A cikkek száma és a cikkel rendelkező folyóiratok száma között több kategóriában jelentős különbségek figyelhetők meg.

V. Diskurzus

A kutatás első kérdése (K1) arra irányult, hogy milyen tudományterületi, kiadói és földrajzi jellemzőkkel írható le az ÁJB nemzetközi folyóiratlistája.

Az eredmények alapján megállapítható, hogy a lista kiadói háttere jelentős mértékben a globális tudományos publikációs piac meghatározó szereplőire épül. A vezető nemzetközi kiadók közé tartozó Elsevier, SAGE Publications, Wiley, Taylor & Francis, Springer Nature, Oxford University Press és Cambridge University Press által megjelentetett folyóiratok meghatározó jelenléte arra utal, hogy az ÁJB nemzetközi listája nagyrészt a nemzetközi tudományos közösség által széles körben elismert publikációs fórumokra támaszkodik. Ez összhangban áll azzal a törekvéssel, hogy a minősítési rendszer a nemzetközi láthatóságot és a nemzetközi tudományos versenyképességet támogassa.

Ugyanakkor figyelemre méltó, hogy a lista összetétele eltér több más tudományterületen megfigyelhető publikációs mintázattól. A gyorsan növekvő nyílt hozzáférésű kiadók, így különösen az MDPI és a Frontiers folyóiratai nem szerepelnek a listán, miközben a multidiszciplináris publikációs fórumok – például a PLOS ONE, a Scientific Reports, a Nature vagy a Science – szintén hiányoznak. Ez arra utal, hogy a lista összeállítása során a tudományterületi relevancia és a szakmai profil fontosabb szempontként jelent meg, mint a folyóiratok általános publikációs volumene, multidiszciplináris jellege vagy tudásmetriai láthatósága. Az ÁJB folyóiratlistája ennek megfelelően elsősorban a jogtudományhoz, az államtudományhoz, a közigazgatás tudományhoz, valamint a kapcsolódó társadalomtudományi területekhez szorosan kötődő szakfolyóiratokra épül.

A tudományterületi kategóriák elemzése szintén megerősítette az állam- és jogtudomány multidiszciplináris jellegét. Bár a jog, a közigazgatás-tudomány, a politikatudomány és a szociológia domináns szerepet tölt be a listában, számos további társadalomtudományi, gazdaságtudományi, informatikai, környezettudományi és egészségtudományi kategória is megjelent (M1. melléklet). A lista ugyanakkor elsősorban a klasszikus jogi és közigazgatási publikációs fórumokra koncentrál. A Jog kategóriába tartozó folyóiratok közel háromnegyede, a Közigazgatás tudomány kategóriába tartozó folyóiratok mintegy 70%-a szerepel a listán, míg több kapcsolódó tudományterület esetében lényegesen alacsonyabb lefedettség figyelhető meg.

Különösen figyelemre méltó a Történelem kategória alacsony reprezentációja. Ez azért érdekes, mert a jogtörténet a magyar állam- és jogtudományi képzés hagyományosan fontos részét képezi, és valamennyi hazai jogi karon jelen van az oktatásban és a kutatásban. Hasonlóan korlátozott lefedettség figyelhető meg több társadalomtudományi és bölcsészettudományi kategóriában is. Az eredmények arra utalnak, hogy az interdiszciplináris kutatások szempontjából releváns tudományterületek jelentős része csak részlegesen jelenik meg a listán. Ennek következtében a kutatók számára gyakran szükségessé válhat egyedi

folyóirat-elfogadási kérelmek benyújtása olyan esetekben, amikor publikációjuk a tudományterülethez kapcsolódó, de a listán nem szereplő nemzetközi folyóiratban jelenik meg.

A folyóiratok földrajzi megoszlása alapján megállapítható, hogy az ÁJB nemzetközi folyóiratlistája elsősorban az angolszász és nyugat-európai tudományos publikációs térre épül. Ez összhangban áll a jogtudomány, a politikatudomány és a közigazgatás tudomány nemzetközi publikációs struktúrájával, ahol hagyományosan az angol nyelvű folyóiratok és kiadók töltenek be meghatározó szerepet. A lista ugyanakkor nem kizárólag a vezető tudományos központokra koncentrál, hanem közép- és kelet-európai, valamint latin-amerikai országok folyóiratait is magában foglalja. Ez arra utal, hogy az ÁJB a folyóiratok értékelése során nem csupán a tudományos centrumokhoz való kötődést, hanem a tudományterületi relevanciát és a szakmai elismertséget is figyelembe veszi.

A földrajzi diverzitás különösen fontos az állam- és jogtudomány területén, ahol a kutatási eredmények értelmezését és relevanciáját gyakran befolyásolja az adott ország vagy régió intézményi, közigazgatási és jogi környezete. Ennek megfelelően a lista nemcsak a nemzetközi tudományos kommunikáció domináns központjait tükrözi, hanem lehetőséget biztosít különböző jogrendszerekhez és közigazgatási modellekhez kapcsolódó tudományos eredmények megjelenítésére is.

Az eredmények arra is rámutatnak, hogy a nemzetközi folyóiratlista nem kizárólag a Scopus által indexált folyóiratokra épül. A listán továbbra is megtalálhatók olyan folyóiratok, amelyek nem rendelkeznek Scopus indexálással, illetve ennek megfelelően SJR-besorolással sem. Ez arra utal, hogy az ÁJB a folyóiratok értékelése során nem kizárólag bibliometriai mutatókat vesz figyelembe, hanem a tudományterület szakmai hagyományait, sajátos publikációs kultúráját és a folyóiratok tudományos reputációját is. Különösen a jogtudomány esetében figyelhető meg, hogy egyes nemzetközileg elismert folyóiratok tudományos jelentősége nem feltétlenül tükröződik a nagy nemzetközi adatbázisok lefedettségében.

Összességében a kutatás első kérdésére (K1) adott válasz alapján megállapítható, hogy az ÁJB nemzetközi folyóiratlistája egyszerre követi a nemzetközi tudományos publikációs rendszer főbb trendjeit és őrzi az állam- és jogtudomány sajátos publikációs hagyományait. A lista nem tekinthető a Scopus vagy az SJR-rendszer egyszerű leképezésének, hanem olyan szakmai értékelési eszköznek, amely a bibliometriai szempontokat a tudományterület sajátosságaival együtt érvényesíti.

A kutatás második kérdése (K2) arra irányult, hogy milyen kapcsolat figyelhető meg az ÁJB folyóirat-besorolásai és a nemzetközi tudománymetriai mutatók, különösen az SJR értékek és az SJR Best Quartile kategóriák között.

Az SJR értékek vizsgálata alapján megállapítható, hogy az MTA ÁJB folyóirat-besorolási rendszere összességében követi a nemzetközi tudománymetriai mutatók által jelzett minőségi különbségeket. Az A kategóriába sorolt folyóiratok átlagos és medián SJR értéke egyaránt meghaladta a B, C és D kategóriákban mért értékeket, ami arra utal, hogy a bizottsági besorolás és a nemzetközi presztízsmutatók között kapcsolat áll fenn.

Ugyanakkor az eredmények arra is rámutatnak, hogy az egyes kategóriákon belül jelentős heterogenitás figyelhető meg. Az SJR értékek valamennyi kategóriában széles tartományban mozognak, és különösen az A kategória esetében figyelhető meg jelentős szóródás. Ez arra utal, hogy a bizottsági kategóriák nem kizárólag az SJR mutató alapján kerültek kialakításra, hanem egyéb szakmai szempontok is szerepet játszhattak a folyóiratok értékelésében.

A kvartilis besorolások és az MTA-kategóriák összehasonlítása hasonló következtetésre vezet. Bár az A kategóriás folyóiratok többsége Q1-es besorolású, valamint a Q4-es folyóiratok jelentős része D kategóriába került, a Q1=A, Q2=B, Q3=C és Q4=D megfeleltetés csak részben valósul meg. A teljes mintában az egyezések aránya megközelítőleg a folyóiratok felére terjed ki, míg a fennmaradó esetekben az MTA-besorolás és az SJR kvartilis eltér egymástól.

Ez a jelenség arra utal, hogy az ÁJB folyóiratlistája nem tekinthető az SJR-rendszer egyszerű átvételének. A besorolások kialakítása során a nemzetközi tudományometriai mutatók mellett feltehetően a tudományterületi relevancia, a folyóiratok szakmai reputációja, a jog- és államtudományi közösség publikációs gyakorlata, valamint egyes speciális szakterületek sajátosságai is szerepet kaptak. Ennek következtében előfordulhatnak olyan Q1-es folyóiratok, amelyek nem kerültek A kategóriába, illetve olyan B, C vagy D besorolású folyóiratok, amelyek kvartilis besorolása magasabb vagy alacsonyabb a vártnál.

A kutatás második kérdésére adott válasz alapján megállapítható, hogy az MTA ÁJB folyóirat-besorolási rendszere és az SJR-alapú nemzetközi rangsorok között kimutatható kapcsolat áll fenn, azonban a két rendszer nem azonos logika alapján működik. Míg az SJR és a kvartilis besorolás elsősorban bibliometriai teljesítménymutatókon alapul, addig a bizottsági kategóriák a tudományterület szakmai sajátosságait is figyelembe vevő értékelési rendszerként értelmezhetők. Az eredmények alapján az ÁJB besorolási rendszere nem egyszerűen leképezi a nemzetközi rangsorokat, hanem azok mellett önálló szakmai értékelési szempontokat is érvényesít.

A kutatás harmadik kérdése (K3) arra irányult, hogy milyen mintázatok figyelhetők meg az ÁJB nemzetközi folyóiratlistáján szereplő folyóiratok hazai használatában, illetve milyen tényezők befolyásolhatják a magyar kutatók folyóiratválasztását.

Az eredmények alapján a publikációs aktivitás egyértelműen az A és B kategóriás folyóiratokban koncentrálódik. Ennek egyik lehetséges magyarázata az MTA Gazdaság- és Jogtudományok Osztályának habitusvizsgálati rendszere. A doktori habitusvizsgálat során a nemzetközi listás A és B kategóriás folyóiratokban megjelent cikkek nemcsak magasabb pontértéket képviselnek, hanem külön értékelési kategóriában is szerepelnek („A bizottság nemzetközi listás A vagy B kategóriás folyóirataiban megjelent cikkek”). Ennek következtében a kutatók számára nem csupán a nemzetközi láthatóság, hanem a tudományos előmenetel szempontjából is kiemelt jelentőségűvé válnak ezek a publikációs fórumok.

Az eredmények arra utalnak, hogy a folyóiratválasztást nem kizárólag a nemzetközi tudományometriai mutatók befolyásolják. A publikációk egy része viszonylag szűk folyóiratkörben koncentrálódik, ami arra enged következtetni, hogy a kutatói közösségben idővel kialakulnak olyan preferált publikációs fórumok, amelyek sikeres publikációs tapasztalatokkal rendelkeznek. Amennyiben egy folyóiratban több kutató eredményesen publikál, annak híre jellemzően gyorsan terjed a szakmai közösségben, ami további szerzőket ösztönözhet ugyanazon folyóirat választására. A publikációs koncentráció tehát nem csupán a folyóiratok tudományos presztízsével, hanem a tudományos közösségen belül kialakuló informális publikációs stratégiákkal és tapasztalatokkal is összefügghet.

Különösen érdekes jelenség a kvartilis besorolással nem rendelkező, ugyanakkor A vagy B kategóriába sorolt folyóiratok magas publikációs aktivitása. Ez arra utal, hogy az ÁJB folyóiratlistájának szakmai logikája nem teljes mértékben azonos a Scimago Journal Rank kvartilis rendszerével. Egyes folyóiratok a tudományterület szakmai megítélése alapján akkor is fontos publikációs fórumnak számítanak, ha nem rendelkeznek SJR kvartilis besorolással. Ez magyarázhatja, hogy a magyar kutatók publikációs aktivitása e folyóiratok esetében is jelentős marad.

A kutatás harmadik kérdésére adott válasz alapján megállapítható, hogy a magyar állam- és jogtudományi kutatók folyóiratválasztását nem kizárólag a nemzetközi bibliometriai mutatók befolyásolják. A publikációs aktivitásban meghatározó szerepet játszanak a hazai tudományos értékelési rendszer ösztönzői, különösen az MTA doktori habitusvizsgálatának követelményei, valamint a kutatói közösségben kialakuló publikációs gyakorlatok és preferenciák. Ennek következtében a folyóiratok hazai használata csak részben magyarázható a nemzetközi rangsorok alapján, és jelentős szerepet kapnak a tudományterület sajátos szakmai értékelési szempontjai is.

VI. Következtetések

A tanulmány célja az ÁJB nemzetközi folyóiratlistájának tudományterületi, bibliometriai és használati elemzése volt. Az eredmények alapján megállapítható, hogy a lista meghatározó szerepet tölt be az állam- és jogtudományi kutatások értékelésében, különösen az MTA doktora eljárások habitusvizsgálata során, ezért összetétele közvetlenül befolyásolja a kutatók publikációs stratégiáit és tudományos előmenetelét.

A vizsgálat eredményei azt mutatták, hogy a lista alapvetően a nemzetközileg elismert jogi, közigazgatás-tudományi és politikatudományi folyóiratokra épül, és kiadói szerkezete nagymértékben követi a nemzetközi tudományos publikációs rendszer meghatározó szereplőit. Ugyanakkor a lista nem tekinthető a Scopus vagy a Scimago Journal Rank rendszer egyszerű leképezésének, mivel a besorolások kialakításában a bibliometriai mutatók mellett a tudományterületi relevancia és a szakmai megítélés is fontos szerepet játszik.

Az elemzés ugyanakkor több olyan sajátosságot is feltárt, amelyek a lista jövőbeli fejlesztésének lehetőségét vetik fel. A tudományterületi megoszlás alapján egyes, az állam- és jogtudományhoz szorosan kapcsolódó területek – különösen a történelem, egyes társadalomtudományi, informatikai és környezettudományi kategóriák – viszonylag alacsony reprezentációval rendelkeznek. Ez különösen az interdiszciplináris kutatások esetében jelenthet korlátot, mivel a kutatók egy része olyan nemzetközi folyóiratokban publikál, amelyek tudományterületük szempontjából relevánsak, ugyanakkor nem szerepelnek a listán.

Az MTMT adatok elemzése arra is rámutatott, hogy a folyóiratok jelentős része csak korlátozott mértékben jelenik meg a hazai publikációs gyakorlatban. A lista közel felében egyetlen MTMT-ben regisztrált szerző közleménye sem található, és a folyóiratok több mint felénél idézettség sem mutatható ki. Ez arra utal, hogy a lista egy része elsősorban potenciális publikációs lehetőségként jelenik meg, míg a tényleges hazai publikációs aktivitás viszonylag szűkebb folyóiratkörben koncentrálódik.

A tanulmány eredményei alapján indokoltnak tűnik a nemzetközi folyóiratlista rendszeres, adatvezérelt felülvizsgálata. Ennek során célszerű lehet:

- nagyobb figyelmet fordítani az interdiszciplináris kutatások szempontjából releváns folyóiratok bevonására;
- időszakosan áttekinteni azokat a folyóiratokat, amelyek hosszabb időn keresztül nem jelennek meg a hazai publikációs gyakorlatban;
- a tudományterületi reprezentáció vizsgálatát a bibliometriai mutatók mellett a tényleges magyar kutatói használattal is kiegészíteni;
- nagyobb transzparenciát biztosítani a folyóiratok kategóriák közötti besorolásának szakmai szempontjai tekintetében.

A kutatás hozzájárulása abban áll, hogy elsőként nyújt átfogó képet az ÁJB nemzetközi folyóiratlistájának tudományterületi szerkezetéről, bibliometriai jellemzőiről és hazai használatáról. Az eredmények egyaránt hasznosíthatók a tudánypolitikai döntéshozatalban, a doktori habitusvizsgálati követelmények továbbfejlesztésében, valamint az állam- és jogtudományi kutatók publikációs stratégiáinak kialakításában.

A kutatási kérdésekre adott válaszok alapján megállapítható, hogy az ÁJB nemzetközi folyóiratlistája (K1) sajátos módon ötvözi a nemzetközi tudományos publikációs rendszer jellemzőit és az állam- és jogtudomány szakmai hagyományait. Az MTA-besorolások és a nemzetközi tudánymetriai mutatók között kimutatható kapcsolat áll fenn (K2), azonban a bizottsági kategóriák nem vezethetők le kizárólag az SJR értékekből vagy a kvartilis besorolásokból. A hazai publikációs aktivitás mintázatai pedig arra utalnak (K3), hogy a kutatók folyóiratválasztását nem csupán a bibliometriai mutatók, hanem az akadémiai előmeneteli követelmények, a tudományterületi publikációs kultúra és a korábbi publikációs tapasztalatok is jelentősen befolyásolják.

Mindezek alapján az ÁJB nemzetközi folyóiratlistája nem csupán értékelési eszköznek, hanem a tudományterület publikációs orientációját és fejlődési irányait is befolyásoló tudománypolitikai instrumentumnak tekinthető. Éppen ezért a lista folyamatos szakmai karbantartása és rendszeres felülvizsgálata hozzájárulhat ahhoz, hogy az állam- és jogtudományi kutatások értékelése egyszerre tükrözze a nemzetközi tudományos teljesítményt, a tudományterület multidiszciplináris fejlődését és a hazai kutatói közösség publikációs gyakorlatát.

Irodalomjegyzék

Aubele, Joseph – Gardner, Gabriel J.: Criminal justice and criminology at the core: Using a sustainable method for constructing a core journal list. In *The Serials Librarian*, 2021, 81. évf., 3–4. szám, pp. 223–238. <https://doi.org/10.1080/0361526X.2021.1986195>

Aubele, Joseph – Perruso, Carol: Toward a sustainable method for core journal lists: A test case using journals in social work. In *The Serials Librarian*, 2017, 73. évf., 2. szám, pp. 89–106. <https://doi.org/10.1080/0361526X.2017.1342113>

Christián László – Háló Gergő – Demeter Márton: Twenty years of law journal publishing: A comparative analysis of international publication trends. In *Publishing Research Quarterly*, 2022, 38. évf., 1. szám, pp. 1–17. <https://doi.org/10.1007/s12109-021-09854-1>

Freiberg, Arie: Psychiatry, psychology and non-adversarial justice: From integration to transformation. In *Psychiatry, Psychology and Law*, 2011, 18. évf., 2. szám, pp. 297–314. <https://doi.org/10.1080/13218719.2010.543755>

Grey, Alexandra – Smith-Khan, Laura: Bringing linguistic research into legal scholarship and practice. In *Alternative Law Journal*, 2021, 46. évf., 1. szám, pp. 64–70. <https://doi.org/10.1177/1037969X20962830>

Hassel, Holly – Reynolds, Mark – Sommers, Jeff – Tinberg, Howard: Editorial perspectives on teaching English in the two-year college: The shaping of a profession. In *College English*, 2019, 81. évf., 4. szám, pp. 314–338. <https://doi.org/10.58680/ce201930083>

Ledvinka, Tomáš: Law and anthropology: Distinction that does not dissolve. In *Český Lid*, 2020, 107. évf., 1. szám, pp. 3–21. <https://doi.org/10.21104/CL.2020.1.01>

Magyar Tudományos Akadémia: A Magyar Tudományos Akadémia doktora cím – általános információk. MTA Doktori Tanács, é. n. <https://mta.hu/doktori-tanacs/a-magyar-tudomanyos-akademia-doktora-cim-altalanos-informaciok-105303>

Magyar Tudományos Akadémia Gazdaság- és Jogtudományok Osztálya: Az MTA Gazdaság- és Jogtudományok Osztályának doktori követelményrendszere. Magyar Tudományos Akadémia, é. n. https://mta.hu/data/dokumentumok/doktori_tanacs/IX.%20Osztaly/2019/9GJO_DoktoriMinimalkovetelmenyekTara_20190628tol.pdf

SCImago Research Group: SCImago Journal & Country Rank. 2025. <https://www.scimagojr.com>

Siems, Mathias M.: The taxonomy of interdisciplinary legal research: Finding the way out of the desert. In *Journal of Commonwealth Law and Legal Education*, 2009, 7. évf., 1. szám, pp. 5–17. <https://doi.org/10.1080/14760400903195090>

Tang, Li – Li, Zhaopeng – Liu, Hongxu – Jing, Yijia: Appraising the philosophical influences on modern public administration research. In *Public Policy and Administration*, 2025, 40. évf., 3. szám, pp. 513–531. <https://doi.org/10.1177/09520767241266774>

Tomar, Sarika – Gupta, Shikha – Wadhwa, Sakshi – Gupta, Samarth – Raj, Rishav: Bibliometric study of journals in public administration. In *Croatian and Comparative Public Administration*, 2025, 25. évf., 2. szám, pp. 337–368. <https://doi.org/10.31297/hkju.25.2.2>

Zorn, Christopher: Empirical legal studies. In Wright, James D. (ed.): *International Encyclopedia of the Social & Behavioral Sciences*. 2. kiadás, Elsevier, Oxford, 2015, pp. 554–557. <https://doi.org/10.1016/B978-0-08-097086-8.86135-8>

Melléklet

M1. melléklet. A nemzetközi folyóiratlista tudományterületi kategóriáinak megoszlása az MTA ÁJB folyóirat-besorolási kategóriái szerint

Sor-szám	Tudományterületi kategória	A	B	C	D	Összesen	Tudományterületi kategória összes folyóiratainak a száma (db)	Arány
1	Jog	209	193	185	171	758	1059	72%
2	Szociológia és politikatudomány	71	70	61	34	236	1436	16%
3	Közigazgatás-tudomány	46	51	38	33	168	238	71%
4	Politikatudomány és nemzetközi kapcsolatok	35	33	31	29	128	678	19%
5	Történelem	9	12	10	19	50	1746	3%
6	Menedzsment, monitoring, politika és jog	18	13	11	2	44	411	11%
7	Közgazdaságtan és ökonometria	17	12	5	9	43	746	6%
8	Közgazdaságtan, ökonometria és pénzügyek (egyéb)	4	10	16	11	41	517	8%
9	Társadalomtudományok (egyéb)	15	6	7	11	39	906	4%
10	Patológia és igazságügyi orvostan	20	4	5	5	34	215	16%
11	Földrajz, terület- és településfejlesztés	11	9	8	6	34	843	4%
12	Neveléstudomány	7	7	9	7	30	1596	2%
13	Üzleti és nemzetközi menedzsment	13	6	5	4	28	434	6%

Sor-szám	Tudományterületi kategória	A	B	C	D	Össze-sen	Tudomány-területi kategória összes folyóiratainak a száma (db)	Arány
14	Kultúratudomány	4	4	7	13	28	1337	2%
15	Filozófia	6	8	8	6	28	810	3%
16	Stratégia és menedzsment	7	10	5	5	27	498	5%
17	Pénzügyek	5	6	5	10	26	339	8%
18	Biztonságkutatás	4	11	4	5	24	109	22%
19	Egészségügy (társadalomtudományi megközelítés)	7	8	6	2	23	391	6%
20	Gazdálkodás- és szervezéstudomány, menedzsment és számvitel (egyéb)	3	9	5	3	20	403	5%
21	Orvostudomány (egyéb)	9	5	5	1	20	2517	1%
22	Szociálpszichológia	10	5	2	2	19	309	6%
23	Fejldéskutatás	6	5	3	4	18	303	6%
24	Szervezeti magatartás és humán erőforrás-menedzsment	6	2	8	1	17	250	7%
25	Számítástechnikai alkalmazások	7	5	3	1	16	882	2%
26	Vallástudomány	0	1	4	11	16	663	2%
27	Művészetek és bölcsészettudományok (egyéb)	5	3	3	3	14	786	2%
28	Könyvtár- és információtudomány	3	3	2	5	13	285	5%
29	Biztonság, kockázat, megbízhatóság és minőség	4	4	2	3	13	237	5%
30	Számvitel	2	5	1	5	13	187	7%
31	Genderkutatás	3	4	3	2	12	213	6%
32	Antropológia	5	2	3	2	12	506	2%
33	Kommunikációtudomány	5	3	4	0	12	499	2%
34	Alkalmazott pszichológia	6	3	2	0	11	269	4%
35	Pszichiátria és mentális egészség	5	3	3	0	11	605	2%
36	Egészségpolitika	2	3	5	1	11	335	3%
37	Marketing	6	0	3	2	11	223	5%
38	Népegészségügy, környezet- és munkaegészségügy	4	3	1	2	10	728	1%
39	Környezettudomány (egyéb)	2	4	3	1	10	520	2%

Sor-szám	Tudományterületi kategória	A	B	C	D	Össze-sen	Tudomány-területi kategória összes folyóiratainak a száma (db)	Arány
40	Technológia-innovációmenedzsment és	2	2	4	1	9	294	3%
41	Közlekedéstudomány	5	1	1	2	9	149	6%
42	Számítógépes hálózatok és kommunikáció	5	2	1	1	9	444	2%
43	Demográfia	4	3	1	1	9	132	7%
44	Pszichológia (egyéb)	5	1	2	0	8	343	2%
45	Számítástechnika (egyéb)	4	1	2	0	7	366	2%
46	Irodalomtudomány és irodalomelmélet	1	1	3	2	7	1139	1%
47	Nyelvészet	1	0	4	2	7	1316	1%
48	Várostudomány	4	3	0	0	7	280	3%
49	Klinikai pszichológia	3	3	0	0	6	323	2%
50	Munkaügyi kapcsolatok	2	1	3	0	6	62	10%
51	Fejlesztés-neveléslélektan és	2	2	1	0	5	373	1%
52	Információs rendszerek és menedzsment	0	3	2	0	5	184	3%
53	Információs rendszerek	2	2	0	1	5	449	1%
54	E-learning	2	1	1	0	4	66	6%
55	Mérnöktudományok (egyéb)	1	1	2	0	4	560	1%
56	Gyermekegyógyászat, perinatológia és gyermekegészségügy	1	3	0	0	4	351	1%
57	Villamos- és elektronikai mérnöki tudományok	2	0	1	1	4	812	0%
58	Menedzsmenttudomány és operációkutatás	1	1	2	0	4	218	2%
59	Megújuló energia, fenntarthatóság és környezet	0	1	3	0	4	306	1%
60	Társadalmi kérdések, etika és jogi vonatkozások	1	1	1	0	3	52	6%
61	Biokémia, genetika és molekuláris biológia (egyéb)	1	0	2	0	3	348	1%
62	Vizuális előadóművészetek és	1	1	0	1	3	675	0%
63	Toxikológia	0	0	1	2	3	132	2%
64	Ökológia	1	0	2	0	3	494	1%
65	Humán tényezők és ergonómia	2	0	1	0	3	53	6%

Sor-szám	Tudományterületi kategória	A	B	C	D	Össze-sen	Tudomány-területi kategória összes folyóiratainak a száma (db)	Arány
66	Globális és bolygószintű változások	1	0	2	0	3	124	2%
67	Statisztika, valószínűségszámítás és bizonytalanság	1	2	0	0	3	176	2%
68	Szociális munka	3	0	0	0	3	56	5%
69	Föld- és bolygótudományok (egyéb)	1	1	0	1	3	366	1%
70	Egészségügyi szakmák (egyéb)	0	2	0	0	2	118	2%
71	Hardver és számítógép-architektúra	2	0	0	0	2	190	1%
72	Szoftvertudomány	2	0	0	0	2	392	1%
73	Természetvédelem	1	0	1	0	2	111	2%
74	Élelmiszertudomány	0	0	1	1	2	424	0%
75	Biotechnológia	1	0	1	0	2	313	1%
76	Természet- és tájvédelem	2	0	0	0	2	229	1%
77	Építő- és szerkezetmérnöki tudományok	1	0	0	1	2	399	1%
78	Anatómia	0	0	1	1	2	51	4%
79	Ápolástudomány (egyéb)	1	0	0	1	2	184	1%
80	Régészet	0	1	0	1	2	379	1%
81	Régészet (művészetek és bölcsészettudományok)	0	1	0	1	2	436	0%
82	Energiatudomány (egyéb)	2	0	0	0	2	172	1%
83	Mesterséges intelligencia	2	0	0	0	2	463	0%
84	Építészet és építőipar	0	0	0	2	2	225	1%
85	Spektroszkópia	1	1	0	0	2	75	3%
86	Menedzsmentinformációs rendszerek	0	1	0	1	2	138	1%
87	Állatorvostudomány (egyéb)	0	0	1	0	1	247	0%
88	Állattenyésztés és zoológia	0	0	1	0	1	528	0%
89	Légkörtudomány	0	0	1	0	1	152	1%
90	Farmakológia, toxikológia és gyógyszerészet (egyéb)	0	0	1	0	1	129	1%
91	Ipari és gyártástechnológiai mérnöki tudományok	0	0	1	0	1	361	0%
92	Anyagmechanika	0	0	1	0	1	395	0%
93	Muzeológia	0	0	1	0	1	96	1%
94	Ember-számítógép interakció	0	0	1	0	1	161	1%
95	Orvosi biokémia	0	0	0	1	1	78	1%

Sor-szám	Tudományterületi kategória	A	B	C	D	Össze-sen	Tudomány-területi kategória összes folyóiratainak a száma (db)	Arány
96	Járványtan	0	0	0	1	1	175	1%
97	Tudománytörténet és tudományfilozófia	0	0	0	1	1	214	0%
98	Járműmérnöki tudományok	0	0	0	1	1	126	1%
99	Környezetszennyezés	0	0	1	0	1	175	1%
100	Biokémia	0	1	0	0	1	436	0%
101	Statisztika és valószínűség-számítás	0	1	0	0	1	296	0%
102	Alkalmazott matematika	0	1	0	0	1	651	0%
103	Geológia	1	0	0	0	1	326	0%
104	Geotechnika és mérnökgeológia	1	0	0	0	1	220	0%
105	Oceanográfia	1	0	0	0	1	149	1%
106	Életút- és életciklus-kutatások	1	0	0	0	1	55	2%
107	Fizikai és elméleti kémia	1	0	0	0	1	186	1%
108	Anyagkémia	1	0	0	0	1	320	0%
109	Analitikai kémia	1	0	0	0	1	164	1%
110	Farmakológia	1	0	0	0	1	334	0%
111	Erdésettudomány	1	0	0	0	1	181	1%
112	Klasszika-filológia	1	0	0	0	1	172	1%
113	Döntéstudományok (egyéb)	1	0	0	0	1	80	1%
114	Orvosi laboratóriumi technológia	1	0	0	0	1	46	2%
115	Klinikai biokémia	0	1	0	0	1	126	1%
116	Közösségi és otthoni ellátás	0	1	0	0	1	42	2%
117	Haszonállatok	0	1	0	0	1	47	2%
118	Vízgazdálkodási tudományok és technológiák	0	0	0	1	1	283	0%

Forrás: Saját szerkesztés MTA és a Scimagojr adatai alapján